**CTITORUL**

*(Daniela Caraman Fotea, 9 martie 2009)*

Coborâm în timp, la actul de naştere pentru ceea ce aveau să devină stagiunile muzicale Radio, moment datat 30 noiembrie 1928. Succintă panoramare a conjuncturii: aflată în primii ani de după constituire, Societatea Compozitorilor Români, preşedinte George Enescu, reprezenta forum-ul de artă al ţării. Adoptase legea dreptului de autor în acord cu cea internaţională, susţinea concertele Filarmonicii, Brăiloiu crease Arhiva de folclor, organism de cercetare folclorică, festivalurile simfonice erau patronate de Regina Elisabeta, spectacolele de operă aveau public fidel, se cânta, se tipărea muzica românească; presa – ziarele Timpul, Vremea, Rampa, Dimineaţa ş.a. cultivau cronica muzicală: Radio-fonia, Radio şi Radiofonia fiind programele editate ale instituţiei. Existau diferende între orchestre şi compozitori privind imixtiunea în partituri ori refuzul la interpretare, preţul închirierii sălii Ateneului Român era foarte ridicat... Sună cunoscut şi astăzi...

În contextul multisonor, MIHAIL JORA, corifeu al culturii naţionale, director muzical la Radiodifuziune, are ideea înfiinţării unei orchestre. Greu proces al constituirii! Marcat de la început prin lipsa comunicării, a colaborării cu conducerea administrativă, Jora fiind o personalitate zdrobitoare, cu conştiinţa valorii personale, erou naţional – mare mutilat de război, necruţător cu „cei parcă înadins aşezaţi în fruntea treburilor muzicale pentru a risipi şi destrăma lucrul bun şi conştiincios". Este o afirmaţie a artistului-întristător-lucid, în Timpul. Găsim una din motivaţii într-altă consemnare notată în presă: „cerând înfiinţarea unui cvartet de coarde apostila conducerii suna astfel: nu se admite până nu se va specifica numărul executanţilor..."! Şi totuşi, a luat fiinţă un cvintet, augmentat apoi la 12 instrumentişti şi dirijor: pianist, 3 viori, o violă, violoncel, contrabas, un armonium, flaut, două alămuri; mai apoi, după trei ani s-a ajuns la formula orchestrei clasice – 10 viori prime, 8 secunde, suflători câte doi.

Cum s-a ţinut însă primul concert – parte din programul mai complex ce trebuia să marcheze intrarea în eter – la 1 noiembrie 1928 a Radioului românesc? Potrivit spuselor lui Mihail Jora într-o emisiune din anii '80: cu un recital ad hoc al domniei sale în locul pianistului titular care nu a venit la studio, apoi cu un altul – violonistic, tot improvizat din pricina absenţei solistului programat, care nici el nu s-a prezentat la microfon!

Desigur, totul se transmitea „pe viu", din studioul aflat pe strada Berthelot; (am descoperit o interesantă succesiune nominativă a acestei artere încărcată de istorie, în relatările Domnului Dinu Rocco din volumul Poveştile unui domn din Bucureşti. Iată-le: mai întâi, strada s-a numit a Fântânii, apoi, prin preajma primului război mondial, Doctor Karl Lueger- personajul a fost unul dintre primarii Vienei, General Berthelot; după al doilea război – Alexandru Popov, Nuferilor şi din nou General Berthelot, în zilele noastre.

Orchestra care a susţinut concertul considerat inaugural pentru stagiunile simfonice ale Radioului, cel din 30 noiembrie 1929, era alcătuită şi cu concursul unor colaboratori externi, suplimenţi din Filarmonică, de la Operă, muzicieni şomeri. Programul: Uvertura la opera „Flautul fermecat" de Mozart, o Simfonie de Haydn (una dintre cele scrise în la major), Simfonia nr. 40 în sol minor de Mozart. Dirijor Mihail Jora.

Vocația renascentistă i-a permis acestuia o activitate de rară intensitate și acoperire în valoare: misiunea de a întocmi și armoniza programele muzicale, de a audia și selecționa formațiile și soliștii ce urmau să evolueze sub egida Radio-ului, respectiv să apară pe post, preocuparea de a achiziționa materialele de orchestră, partituri, discuri, instrumente, organizarea de transmisii muzicale; foarte important – trasarea unei strategii muzicale pe are i-o datorează și astăzi instituțiile cu profil concertistic. Și totuși mult prea puține stagiuni numele său a stat pe frontispiciul activității muzicale interpretative la Radio-ul public (va urma)...